

Programmacommissie

Ontwerp Landinrichtingsproject Water-Land-Schap

Advies van de programmacommissie

Wettelijk kader

De programmacommissie brengt advies uit bij het ontwerp van een landinrichtingsproject in toepassing van art. 3.2.1 van het decreet van 28 maart 2014 betreffende de landinrichting en in toepassing van art. 3.1.1.3., art. 3.2.1.1., art. 3.2.1.2. en art. 3.2.1.3. van het Besluit van de Vlaamse Regering van 6 juni 2014 betreffende de landinrichting.

Het ontwerp van landinrichtingsproject is opgemaakt in toepassing van art. 3.1.1 van het decreet van 28 maart 2014 betreffende de landinrichting en in toepassing van art.3.1.1.1. en art. 3.1.1.2. van het Besluit van de Vlaamse Regering van 6 juni 2014.

Situering van het landinrichtingsproject

Het ontwerp landinrichtingsproject Water-Land-Schap komt voort uit het traject 'Open Ruimte Offensief'. In dit traject werden zes toekomstvisies voor de open ruimte gebundeld, waarbij 'open ruimte' wordt opgevat als één samenhangend ecosysteem van open ruimte en verstedelijking. Eén van deze toekomstvisies heeft het zoeken naar een slimme combinatie tussen de wateropgaven voor landbouw en landschap in landelijke gebieden binnen verstedelijkt Vlaanderen als focus. Het programma Water-Land-Schap werd hiervoor als eerste demonstratieprogramma uitgewerkt.

Het programma Water-Land-Schap werkt een nieuwe methodiek uit om de waterproblematiek in landelijke gebieden op een gecoördineerde manier op te lossen. Het opzet is om de waterproblematiek in nauwe samenwerking aan te pakken met de gebruikers van het gebied, zoals landbouwers en bedrijven, inwoners en water- en landschapsbeheerders. De doelstellingen van het programma zijn:

- het bevorderen van klimaatrobuuste landbouw;
- het inrichten van klimaatrobuuste waterlopen en landschappen;
- het kwaliteitsvol inrichten van watergebonden landschappen.

Het programma Water-Land-Schap wordt uitgewerkt en begeleid door het programmateam Water-Land-Schap. Het programmateam bestaat uit de Vlaamse Landmaatschappij, de Vlaamse Milieumaatschappij, het Instituut voor Landbouw-, Visserij-, en Voedingsonderzoek, het

Departement Landbouw en Visserij, het Departement Omgeving, het Agentschap voor Natuur en Bos, de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek, het Vlaams Kenniscentrum Water en Architecture Workroom Brussels.

Vraag naar landinrichting

Op 23 oktober 2017 lanceerde de Vlaamse Minister van Omgeving, Natuur en Landbouw een projectoproep voor lokale initiatieven voor het programma Water-Land-Schap. Het accent van de oproep lag op initiatieven die beek- en riviersystemen sterker maken of onze watervoorraden beschermen, rekening houdend met het landschap en haar gebruikers. De initiatieven moeten maatregelen voor water, landbouw, natuur, landschap en verstedelijking in de open ruimte of in een bebouwde omgeving in één visie samenbrengen, innovatief zijn en de omgeving meer weerbaar maken tegen de klimaatverandering. De voorstellen die het hoogst scoorden, werden in aanmerking genomen om opgenomen te worden in het onderzoek naar de opportuniteit en de haalbaarheid van het landinrichtingsproject Water-Land-Schap.

Onderzoek naar de opportuniteit en de haalbaarheid

Projectgebied

In het landinrichtingsproject Water-Land-Schap worden 14 deelgebieden opgenomen. Het projectgebied van het landinrichtingsproject is de som van de perimeters van deze 14 deelgebieden, die over Vlaanderen verspreid liggen. De doelstellingen van het landinrichtingsproject worden per deelgebied uitgevoerd, waarbij de initiatiefnemers kennis en ervaringen over de deelgebieden heen uitwisselen.

De 14 deelgebieden zijn:

1. Gaverbeekvisie
2. Robuuste waterlopen
3. Midden-West-Vlaanderen
4. Barbierbeek
5. Maarkebeek
6. Burenwater
7. Aqualitatieve Mechelse groenteregio
8. Beek.boer.bodem
9. Ravels
10. Vallei van de Zennebeemden
11. Laakvallei
12. Getestreek
13. Herk en Mombeekvallei
14. Maasvallei en Kempenbroek

Motivatie van de meerwaarde van de instelling van een landinrichtingsproject Water-Land-Schap

De noodzaak om maatregelen op het terrein te kunnen uitvoeren en het betrekken van lokale

partners in het zoeken naar oplossingen, zijn voor het programmateam belangrijke kritische succesfactoren van het programma Water-Land-Schap. Daarom werd onderzocht in hoeverre het instrument landinrichting ingezet kan worden om de doelstellingen van het Programma Water-Land-Schap te realiseren. Het opzet van landinrichting is immers om gebiedsgerichte projecten kwaliteitsvol te begeleiden en de uitvoering van inrichtingsmaatregelen op het terrein te waarborgen.

Het instellen van het landinrichtingsproject Water-Land-Schap biedt de mogelijkheid om in 14 deelgebieden in Vlaanderen tegelijk de belangrijke klimaatuitdagingen op vlak van water, landbouw en landschap aan te pakken. De geïntegreerde benadering, eigen aan landinrichting, garandeert dat deze uitdagingen over de sectoren heen in een samenhangend geheel onderzocht worden en in een integraal plan gegoten worden. In het landinrichtingsproject kunnen zowel Vlaamse, provinciale en lokale overheden, belangenorganisaties als particulieren betrokken worden. De instrumenten van landinrichting zijn uitermate geschikt om in samenspraak met de partners maatregelen in landelijk gebied op vlak van water, landbouw en landschap op het terrein uit te voeren. Door de wisselwerking tussen het programmateam en de lokale coalities, in combinatie met het uitvoeren van de nodige studies, wordt voldoende expertise opgebouwd om in de projectgebieden met kennis van zaken de meest geschikte maatregelen uit te werken. De maatregelen doorlopen bovendien een afweging om de meest geschikte instrumenten in te zetten. Het programmateam neemt hier een sturende en ondersteunende rol aan; de lokale coalities hebben een uitvoerende rol.

Doelstellingen van het landinrichtingsproject

In elk deelgebied kan de instelling van dit landinrichtingsproject zorgen voor een kwaliteitsvolle inrichting die onder andere volgende doelstellingen op het oog heeft:

- oplossingen voor de erosieproblematiek in de drinkwatervoorziening;
- bescherming van robuuste valleien tegen erosie en inspoelen van nutriënten;
- uitbouw van groenblauwe netwerken in functie van vismigratie;
- natuurlijk berging van water in combinatie met duurzaam landbouwgebruik;
- integrale aanpak van overstromingen;
- creatie van een hogere ruimtelijke kwaliteit in combinatie met landbouw in de stroomgebieden;
- gepaste begeleiding voorzien bij het hergebruik van water uit de onmiddellijke omgeving om grondwatergebruik te verminderen;
- vanuit het hergebruik van water en regenwaterafvoer zoeken naar win-win voor een kwaliteitsvolle ontwikkeling van tuinbouwgebieden;
- gepaste oplossingen aanbieden voor droogte en wateroverlast in de intensieve groententeelt;
- beekvalleien klimaatbestendiger maken;

- samen met landbouwers een betere waterkwaliteit, buffers tegen overstroming en droogte creëren;
- bovenstroomse aanpak van de droogte, wateroverlast en waterkwaliteit;
- ontwikkeling van natuurinclusieve landbouw.

Besluit

Landinrichting biedt een geschikte procesaanpak, overlegstructuur en aanbod van instrumenten om de doelstellingen van het programma Water-Land-Schap op een geïntegreerde, kwaliteitsvolle manier door inrichtingsmaatregelen op terrein te realiseren.

Het instellen van het landinrichtingsproject Water-Land-Schap biedt de mogelijkheid om in de 14 deelgebieden in Vlaanderen tegelijk de belangrijke klimaatuitdagingen op vlak van water, landbouw en landschap aan te pakken. De geïntegreerde benadering, eigen aan landinrichting, garandeert dat deze uitdagingen overkoepelend over de sectoren heen in een samenhangend geheel onderzocht worden en in een integraal plan samen gebracht worden. In het landinrichtingsproject kunnen zowel Vlaamse, provinciale en lokale overheden, belangenorganisaties als particulieren betrokken worden. Door de wisselwerking tussen het programmateam en de lokale coalitie, in combinatie met het uitvoeren van de nodige studies, wordt voldoende expertise opgebouwd om in de projectgebieden met kennis van zaken de meest geschikte maatregelen uit te werken. Een afgewogen inzet van de instrumenten van landinrichting zorgt ervoor dat de doelstellingen van het programma Water-Land-Schap in samenspraak met de partners op terrein uitgevoerd kunnen worden.

Advies van de programmacommissie

De leden van de programmacommissie brengen unaniem een gunstig advies uit over het ontwerp van landinrichtingsproject Water-Land-Schap.

Brussel, 4 december 2018

Voor de programmacommissie

Toon Denys
Voorzitter

Griet Celen
Secretaris